

# Rödl & Partner

NOVINKY SLOVENSKO

TVORÍME ZÁKLADY

Vydanie:  
28. september  
2023

Aktuálne informácie z oblasti práva, daní a ekonomiky  
na Slovensku

[www.roedl.com/slovakia](http://www.roedl.com/slovakia) | [www.roedl.de/slowakei](http://www.roedl.de/slowakei)



V tomto vydaní si prečítate:

---

→ Právo

Zmeny v regulácii „whistleblowingu“ na Slovensku – Novela zákona o oznamovateľoch protispoločenskej činnosti

1. Rozšírenie okruhu chránených osôb
2. Zmeny súvisiace s interným preverovaním oznámení
3. Zmeny týkajúce sa zákazu odvetných opatrení voči whistleblowerom
4. Širší okruh trestných činov, ktoré predstavujú závažnú protispoločenskú činnosť a preto je možné poskytnúť whistleblowerom ochranu pri ich oznamovaní
5. Zvýšenie sankcií a zavedenie nových druhov sankcií
6. Ďalšie zmeny

## → Právo

### Zmeny v regulácii „whistleblowingu“ na Slovensku – Novela zákona o oznamovateľoch protispoločenskej činnosti

Parlament Slovenskej republiky prijal novelu zákona č. 54/2019 Z. z. o ochrane oznamovateľov protispoločenskej činnosti v znení neskorších predpisov. Tento zákon v podmienkach Slovenskej republiky predstavuje reguláciu, ktorá je medzinárodne známa ako ochrana „whistleblowerov“. Novela je predovšetkým transpozíciou smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/1937 z 23. októbra 2019 o ochrane osôb, ktoré oznamujú porušenia práva Únie.

Nová regulácia whistleblowingu prináša nasledujúce zmeny:

#### 1. Rozšírenie okruhu chránených osôb

Rozšírenie ochrany spočíva predovšetkým v úprave definície „oznamovateľa“ a zavedením nového pojmu „iný obdobný vzťah“, čím sa rozšíri okruh whistleblowerov v zmysle zákona, a teda osôb, ktorým zákon v nadväznosti na oznámenie protispoločenskej činnosti poskytne ochranu. Podľa predošlej právnej úpravy sa pod pojmom „oznamovateľ“ rozumeli osoby, ktoré ohlásenie podali v dobrej viere, a osoby im blízke u toho istého zamestnávateľa alebo v rámci tej istej organizácie. Rozšírením definície „oznamovateľa“ podľa novelizovanej právnej úpravy tento pojem s účinnosťou od 1. júla tohto roka zahŕňa fyzické osoby, ktoré v dobrej viere podali oznámenie orgánu zodpovednému za prijímanie hlásení alebo svojim zamestnávateľom, pričom za oznamovateľov sa považujú napríklad aj fyzické osoby, ktoré:

- urobili oznámenie v čase, keď sa ich pracovný pomer alebo iný obdobný vzťah už skončil, alebo
- urobili oznámenie v čase, keď sa ich pracovný pomer alebo iný obdobný vzťah ešte nezačal

Zavedením úplne nového pojmu „iný obdobný vzťah“ sa právna ochrana vzťahuje okrem osôb v pracovnoprávnom vzťahu aj na osoby v „obdobnom pracovnoprávnom vzťahu“, pričom podľa novely pod tento pojem patria tiež členovia orgánov právnickej osoby alebo osoby vykonávajúce práva súvisiace s ich účasťou alebo riadením v právnickej osobe, samostatne zárobkovo činné osoby, praktikanti počas ich

odbornej praxe alebo absolventskej praxe, dobrovoľníci, aktivisti, zmluvní partneri zo zmlúv o dodaní tovaru, o vykonaní stavebných prác alebo o poskytnutí služby.

#### 2. Zmeny súvisiace s interným preverovaním oznámení

Už predošlá právna úprava zaviedla pre zamestnávateľov povinnosť mať vypracovaný a prijatý interný postup pre preverovanie whistleblowingu, tzv. vnútorný systém preverovania oznámení, ako aj povinnosť určiť v rámci tohto systému zodpovednú osobu.

Táto povinnosť sa predtým vzťahovala iba na tých zamestnávateľov v súkromnom sektore, ktorí zamestnávajú najmenej 50 zamestnancov. Podľa novej právnej úpravy sú od 1. septembra zamestnávateľia v niektorých sektoroch povinní vypracovať interný postup pre overovanie oznámení aj vtedy, ak zamestnávajú menej ako 50 zamestnancov. Ide o zamestnávateľov, ktorí poskytujú služby v oblasti financií, bezpečnosti dopravy alebo služby v oblasti životného prostredia.

Okrem toho, podľa predošlej právnej úpravy mohol zamestnávateľ ako zodpovednú osobu za preverovanie oznámení určiť aj osobu, ktorá nebola jeho zamestnancom. Od 1. septembra platí, že táto osoba musí byť určená spomedzi zamestnancov, resp. musí to byť osoba v rámci zamestnávateľovej organizácie. Popri nej môže na základe zmluvy so zamestnávateľom prijímať a potvrdzovať hlásenia v mene zamestnávateľa aj externá osoba, ktorá nie je zamestnancom. U zamestnávateľov, ktorí zamestnávajú do 250 zamestnancov môže takáto externá osoba vykonávať tiež preverovanie oznámení.

Novela taktiež upravila lehoty v rámci interného oznamovania. Zamestnávateľia boli predtým povinní informovať oznamovateľov o výsledku overenia ohlásenia do 10 dní od overenia. Podľa novelizovanej legislatívy sú povinní tak urobiť do 90 dní od potvrdenia prijatia ohlásenia a ak sa prijatie nepotvrdilo, do 90 dní od jeho prijatia. Okrem toho musia dodržať novú lehotu na potvrdenie prijatia ohlásenia, ktorá je

stanovená na 7 dní po jeho prijatí. Nové lehoty sú účinné od 1. júla tohto roka.

Zamestnávateľia sú podľa zákona povinní uchovávať záznamy o oznámeniach po dobu troch rokov od ich doručenia, pričom medzi údaje, ktoré sa v tejto lehote majú uchovať, patrí aj meno, priezvisko a bydlisko oznamovateľa. Nová právna úprava zavádza pojem „anonymný oznamovateľ“, pričom v prípade anonymných oznamovateľov logicky vylučuje túto povinnosť.

### 3. Zmeny týkajúce sa zákazu odvetných opatrení voči whistleblowerom

Novela priniesla tiež novú definíciu tzv. „odvetného opatrenia“, ktorým je podľa nej konanie alebo opomenutie konania súvisiaceho s pracovnoprávnym vzťahom alebo iným obdobným vzťahom vyvolané oznámením alebo zverejnením informácií o protispoločenskej činnosti spôsobujúce ujmu. Novela pod hrozbou sankcie vyslovene zakazuje takéto konanie, čím dotknutým osobám poskytuje určitú ochranu automaticky, t. j. nie iba v prípade, ak takéto osoba o ochranu požiada. Nové znenie zákona tiež prináša príklady takýchto konaní, pričom uvádza napríklad výpoveď, okamžité skončenie pracovného pomeru, preradenie na nižšiu pozíciu, odmietnutie povýšenia, zmenu pracovných povinností, nepriznanie odmeny alebo osobného príplatku, neposkytnutie odbornej prípravy, odstúpenie od zmluvy o dodávke tovaru a služieb. Tento výpočet však uvádza len príklady, čo znamená, že zakázaným odvetným opatrením môžu byť v prípade naplnenia uvedených definičných znakov aj rôzne iné konania.

Podľa novej právnej úpravy je zakázané hroziť odvetným opatrením alebo postihovať odvetným opatrením nielen oznamovateľov protiprávnej činnosti, ale tiež ich blízke osoby alebo osoby, ktoré im v súvislosti s oznámením trestnej činnosti poskytli pomoc, ako aj osoby zodpovedné za overovanie interných oznámení. Taktiež sú zakázané odvetné opatrenia voči osobám, ktoré oznamovateľ ovláda, v ktorých má účasť, v ktorých vykonáva funkciu člena orgánu alebo pre ktoré vykonáva pracovnú činnosť, a voči osobám, ktoré ovládajú takéto osoby. Všetky zmeny týkajúce sa odvetných opatrení sú účinné od 1. júla.

### 4. Širší okruh trestných činov, ktoré predstavujú závažnú protispoločenskú činnosť a preto je možné poskytnúť whistleblowerom ochranu pri ich oznamovaní

V tejto súvislosti chceme v prvom rade dať do pozornosti rozdiel medzi oznámením a tzv.

kvalifikovaným oznámením a s tým súvisiaci rozdiel medzi oznamovaním informácií o „protispoločenskej činnosti“ a „závažnej protispoločenskej činnosti“. Zatiaľ čo oznámením sa rozumie uvedenie skutočností, ktoré sa týkajú protispoločenskej činnosti, kvalifikované oznámenie je také, ktoré môže prispieť alebo už prispelo k objasneniu závažnej protispoločenskej činnosti alebo k zisteniu alebo usvedčeniu jej páchatela. Kvalifikované oznámenie zahŕňa tiež aj nárok na odmenu a špeciálnu ochranu, o ktoré môže whistleblower požiadať. Ochrana v takomto prípade spočíva v tom, že voči chránenej osobe môže zamestnávateľ uskutočniť pracovnoprávny úkon, t. j. urobiť právny úkon alebo vydať rozhodnutie v pracovnoprávnom vzťahu, iba so súhlasom Úradu na ochranu oznamovateľov protispoločenskej činnosti.

Podľa predošlej právnej úpravy bola horná hranica sankcie pri trestných činoch, ktoré sa považovali za závažnú protispoločenskú činnosť stanovená na tri roky odňatia slobody. Podľa novelizovanej legislatívy sa táto horná hranica trestnej sadzby znížila na dva roky.

Zákon o ochrane oznamovateľov protispoločenskej činnosti okrem toho uvádza tiež zoznam trestných činov, pri ktorých je možné poskytnúť ochranu Úradu nezávisle od hornej hranice trestu odňatia slobody. Do nadobudnutia účinnosti novely boli týmito trestnými činmi napríklad trestný čin korupcie. Nová právna úprava pridala do tohto zoznamu mnoho ďalších trestných činov, napríklad ohrozovanie zdravia závadnými potravinami, nepovolenými liekmi, liečivami a zdravotníckymi pomôckami, porušenie autorských práv, neoprávnené nakladanie s odpadmi, porušenie ochrany rastlín a živočíchov, alebo neoprávnené použitie, poskytnutie, sprístupnenie alebo zverejnenie osobných údajov.

### 5. Zvýšenie sankcií a zavedenie nových druhov sankcií

Novela zvýšila pokutu z pôvodných 2.000 EUR na 6.000 EUR v prípade priestupku, pričom zmenila tiež samotnú definíciu priestupku. Za opakované správanie môže byť pokuta zdvojnásobená.

Novelou tiež pribudla v systéme sankcií pokuta do 100.000 EUR pre zamestnávateľa, ktorý bez súhlasu úradu urobí pracovnoprávny úkon voči oznamovateľovi alebo chránenej osobe, ak je pre takýto úkon potrebný súhlas úradu, ak hrozí oznamovateľovi alebo chránenej osobe odvetnými opatreniami, alebo ak sa pokúsi sa o vykonanie odvetného opatrenia. Pokuta v rovnakej výške hrozí tiež zamestnávateľovi, ktorý zamestnáva najmenej 250

zamestnancov a poruší niektorú z povinností týkajúcich sa vnútorného systému overovania oznámení.

Taktiež v zmysle novely platí nová pokuta do výšky 50.000 EUR pre zamestnávateľa, ktorý nie je orgánom verejnej moci a zamestnáva najmenej 50 zamestnancov a menej ako 250 zamestnancov, alebo zamestnávateľa, ktorý je orgánom verejnej moci a zamestnáva najmenej 5 zamestnancov a menej ako 250 zamestnancov, ktorý poruší niektorú zo zákonných povinností týkajúcich sa interného systému overovania hlásení.

Pokuta do 30.000 EUR hrozí podľa novej právnej úpravy zamestnávateľovi, ktorý neprijal opatrenia na odstránenie nedostatkov zistených v rámci interného systému overovania oznámení alebo nepredložil úradu písomnú správu o opatreniach prijatých na odstránenie ich nedostatkov.

Pri opakovanom porušení niektorej zo zákonných povinností týkajúcich sa vnútorného systému overovania oznámení je v zmysle novej právnej úpravy možné pokutu zdvojnásobiť.

Všetky uvedené nové druhy pokút pribudli do systému sankcií s účinnosťou od 1. septembra.

## 6. Ďalšie zmeny

---

Podľa predošlej právnej úpravy boli z ochrany vyňaté oznámenia týkajúce sa obchodného tajomstva. Novelizovaná právna úprava chráni od

1. júla aj whistleblowerov oznamujúcich skutočnosti súvisiace s obchodným tajomstvom.

Nová právna úprava taktiež k 1. júlu zavádza a definuje nový pojem „Orgán príslušný na prijatie oznámenia“, ktorým je Úrad na ochranu oznamovateľov protispoločenskej činnosti, prokuratúra, ako každý správny orgán príslušný v konaní o správnom delikte, ktorý zákon o ochrane oznamovateľov protispoločenskej činnosti definuje ako závažnú protispoločenskú činnosť. Patria sem tiež príslušné inštitúcie, orgány, úrady a agentúry Európskej únie.

Je možné predpokladať, že v praxi časom nastanú rôzne situácie, ktoré budú vyžadovať prijatie ďalších opatrení na zlepšenie v oblasti ochrany whistleblowerov. Ďalší vývoj úpravy whistleblowingu budeme sledovať a prípadné zmeny opätovne zahrnieme do nášho Newslettera.

## Kontakt pre ďalšie informácie

---



Zuzana Bzdúšková  
Advokát (Slovensko)  
T +421 2 5720 0400  
[zuzana.bzduskova@roedl.com](mailto:zuzana.bzduskova@roedl.com)

## Tiráž

Vydavateľ:  
Rödl & Partner  
Landererova 12  
811 09 Bratislava  
Slovensko  
T +421 2 5720 0400  
[www.roedl.com](http://www.roedl.com)

Zodpovedný za obsah:  
Angelika Gál  
[angelika.gal@roedl.com](mailto:angelika.gal@roedl.com)

layout/rozvrhnutie:  
Angelika Gál  
[angelika.ga@roedl.com](mailto:angelika.ga@roedl.com)

Tento Newsletter je nezáväzný a slúži na všeobecné informačné účely. Nejedná sa o právne, daňové ani obchodné poradenstvo, ani nemôže nahradiť individuálne poradenstvo. Pri vytváraní Newsletter-u a informácií, ktoré obsahuje, sa Rödl & Partner vždy snaží dbať na maximálnu možnú starostlivosť, avšak Rödl & Partner nenesie zodpovednosť za správnosť, aktuálnosť a úplnosť informácií. Obsiahnuté informácie nesúvisia s konkrétnou situáciou jednotlivca alebo právnickej osoby, preto je v konkrétnych prípadoch potrebné využiť odborné poradenstvo. Spoločnosť Rödl & Partner nepreberá zodpovednosť za rozhodnutia čitateľa na základe tohto Newsletter-u. Obráťte sa na našich zamestnancov, radi Vám pomôžu.

Celý obsah Newsletter-u a odborné informácie sú duševným vlastníctvom spoločnosti Rödl & Partner a sú chránené autorskými právami. Používatelia si môžu tlačiť, kopírovať alebo rozmnožovať obsah Newsletter-u len pre svoje vlastné potreby. Akékoľvek zmeny, duplikáty, distribúcia alebo verejná reprodukcia obsahu alebo jeho častí, bez ohľadu na to, či sú online alebo offline, si vyžadujú predchádzajúci písomný súhlas spoločnosti Rödl & Partner.